

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 6, II. nadstropje. — Uradne ure za stranke so od 10. do 12. dopoldne in od 4. do 7. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogersko in Bosno K 10-40, polletna K 5-20, četrtletna K 2-60, mesečna K —90; za Nemčijo celoletno K 12—; za : : : ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 14—.

ZARJA

Glasilo slovenskega delovnega ljudstva.

„ZARJA“ izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II. nadstropje, in uraduje za stranke vsak delavnik od 9. do 12. dopoldne in od 4. do 7. zvečer.

Inserati: enostopna peti vrstica 30 vin., pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Inserate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

Reklamacije lista so poštne proste.

Stev. 836.

V Ljubljani, v sredo dne 13. maja 1914.

Leto IV.

OTO BAUER:

Korenine absolutizma.

(Konec.)

Razvoj razrednih bojev je omajal parlament. Razvoj nacionalnih bojev ga je zadušil.

Kapitalizem je iztrgal ljudske mase z domače grude prednikov. Pripeljal je kmečke sinove v mesto, poljedelske delavce v industrijo. Pomešal je narode, prestavil jezikovne meje, premaknil razmerje sil med narodi. Tako je napolnil narode z medsebojnim sovraštvom, vedno širše mase je zapletel v nacionalni boj. Skupna posest, skupna pravica ne velja narodom nič več. Na prodaj jim je za najmanjši dobiček na račun narodnega nasprotnika.

Bienertova vlada pošlje parlamentu. Sama sebe pooblasti na podlagi § 14. za pobiranje davkov in rekrutov. Naroča dridnote brez pooblastila ljudskega zastopa. Izdaja zakladne liste brez dovolitve parlamenta. Kaj za to! Nacionalverband in krščanski socialci ščitijo Bienertova pred vsakim napadom. »Nemško vlad«, ki je nadomestila češke sodnike v nemškem delu Češke z nemškimi, morajo braniti proti naskoku Slovanov. Nekaj sodniških mest za njihove sinove — in nemška buržvazija preda vso ustavo!

Stürgkhova vlada konfiscira češko deželno ustavo. Postavi nekaj birokratov na mesto deželnega odbora. Razžene državni parlament. Upostavi § 14. Kaj za to! Čehi soglašajo popolnoma. Gospod Kramář oznanja, da je radosten glasoval v kontrolni komisiji za državne dolge, da ne ostane vladi nič drugega, kakor da pošlje poslanke domu in da sama uveljavlja zakone, ki bi jih bila sklenila večina, če bi je ne ovirala pri tem manjšina. Polagoma smo se privadili na § 14 kakor na neizogibno izpopolnitev parlamenta. Danes že skoraj ne čuti ljudstvo, da ima uporaba § 14. popolnoma druge namene. Vzdržati vlado, ki je brez večine, in uveljavljati zakone, ki bi jih težko sklenila večina vsaj brez nasprotnih koncesij ne!

Kadar se shajajo delavci, da sklepajo o zahtevah, ki jih hočejo staviti podjetniku, da sklepajo o pričetku ali koncu stavke, tedaj tudi glasujejo, in manjšina mora kloniti večini. Če bi manjšina ne imela discipline, če bi hotela motiti enotnost boja, tedaj bi hitro opravil podjetnik z večino in manjšino, obema bi vsilil samolastno svojo voljo. V državi ni prav nič drugače. Kjer se ne ukloni manjšina večini, kjer ovira večino z obstrukcijo, da ne more sklepati po svoji volji, tam je končno izročeno ljudstvo brez vse moči gospodovalnemu ukazu birokracije.

In kako je pripravila birokracija razpoloženje v ljudstvu za absolutizem! Doba kapitalizma je doba tehničnega razvoja, doba razvoja strojnega obrata, doba intenzivne in umne izrabe dela. Naša doba ceni le hitro, smoteno in uspešno delo. In ta doba naj prenaša parlamentarni ustroj, ki proizvaža za neizmernim naporom sil in z glušnim šumom tako minimalne

uspehe! Ona naj prenaša te formalnosti brez namena, brez miselnosti vprašanja in popravke, te grozne dolge govore! Tako je postal parlament ljudstvu predmet gneva. Veselilo se je, da je oproščeno zoperne igre! Čas je bil dozorel za grofa Stürgkha.

Absolutizem ni muha grofa Stürgkha, temveč je neizogiben rezultat razrednih bojev in nacionalnih bojev zadnjih let. Kakor hitro je izgubil parlament oporo pri ljudskih masah, pa je bila svobodna pot za nasilje birokracije. Sedaj imamo absolutizem in ljudstvo ima priliko, da ga prouči.

Prav čedno se je upeljal. 31.000 rekrutov več na podlagi § 14! Državno posojilo v znesku 400 milijonov K pod najtežjimi pogoji na podlagi § 14! Bosanske železnice bodo gradili na podlagi § 14., avstrijske lokalne železnice so odgojene! Vse zahteve militarizma dovoljene, vse zahteve ljudstva odložene! Časopise konfiscirajo, shode razpuščajo, svobodno preseljevanje je odpravljen! Za začetek je to prav lepo. Čim dlje traja absolutizem, čim brezobzirneje nastopa, tem temeljitejši bo pouk.

Narodi se uče le iz izkušenj. Dobri Avstrijci so morali in morajo v šolo absolutizma, preden spoznajo, da je najslabši parlament še vedno boljši kakor absolutizem; da je najboljši brezmejno vladanje te ali one parlamentarne večine, ki mora dati odgovor za svoja dejanja volilec, še vedno boljši kakor samovlada ljudstvu tuje birokracije. Absolutizem bo premagan le iz ljudstva samega. Šele kadar bodo hoteli narodi, poučeni z izkušnjami absolutizma, močan parlament s trdno voljo, šele kadar bodo priznali reformo parlamentarnega dela, ki naj ukloni manjšino večini. Šele kadar bo stalo ljudstvo za parlamentom, pripravljeno, da brani njegove pravice, šele tedaj bomo premagali nevedno, vsak dan od znotraj in zunaj ogroženi navidezni parlamentarizem, šele potem bomo dobili parlament, zmožen življenja, ki bo lahko branil svoje pravice nasproti vladajočim.

Da postane ljudstvo zrelo za to spoznanje, zato poskrbi absolutizem sam. Naša stvar je le, da pospešimo dozorevanje tega spoznanja.

Meščanski parlament je, gospodovalno orodje meščanstva je, za čigar pravice se borimo. Meščanstvo samo se ne zgane za svoj parlament. Čeprav danes vlada v njem, vendar ne zaupa sredstvom svojega gospodstva. Splošna volilna pravica, ki daje dane oblasti meščanstvu, ga lahko, ga tudi pahnile jutri s prestola! Mi pa se borimo polni veselega pričakovanja za pravice parlamenta. Čeprav je še danes posest drugih, bo vendar jutri naša dedščina.

Več socializma na deželo!

Občinski odbor v prijazno razmišljanje. (Dopis z Dolenjskega.)

III.

Pravijo, da živimo v krščanski državi. In da je današnja kultura dozorel sad semena krščanstva. In v bilancah rimsko-katoliške cerkve bomo slavospeve, koliko je cerkev storila na polju krščanskega usmiljenja in človekoljubja. In posebno v naši obljubljeni deželi imamo večino selskih občin, katere proslavljajo za idealna ognjišča krščanstva. In v teh občinah so gospodari seveda možje, ki jih sami božji namestniki pred obličjem Najsvetejšega proglašajo za vzorne katoličane, ki so edini poklicani skrbeti, da se v občini goji in širi pravi duh pravega krščanstva. In kdor tega ne veruje in misli na glas, da so to samo hinavci, farizeji, le po imenu — kristjani, ta je očitno proglašen za brezverca. Nad temi občinami na katoliški podlagi pa ima-

mo še visoki deželni odbor, na čelu mu vojvoda Ivana Velikega, ki sam o sebi trdi, da je od samega sv. Duha razsvetljen in ki se dela pred svetom tudi v verskem oziru za naravnost blesteč vzor pravovernega kristjana.

In vedar je ravno v teh katoliških občinah čim dlje več beračev, revežev, ljudi, ki se dan na dan plazijo lačni in željni, nagi in onemogli, zanemarjeni in zapuščeni po cestnih jarkih in zatohlih hlevih. Vedno več je v teh katoliških občinah tistih nesrečnežev, od vsega sveta zapuščenih in zavrnjenih, ki z Jezusom iz Nazareta opravičeno zdihujejo: Lisice imajo svoje brlogce, ptice imajo svoja gnezda, mi otroci nebeskega očeta pa nimamo mesta, kamor bi položili svojo trudo glavo. Izganjajo nas iz hiš, mečejo nas iz hlevov na cesto. Se veselimo moramo biti, če nas iz cestnih jarkov pobirajo beriči iz krščanske države, ter nas mečejo v ječo med hudodelce in izvržek človeštva.

Meni ni šlo in ni šlo v glavo, kako je to mogoče, da obstoje med človeško družbo pod zastavo krščanske države, pod praporom križa kat. občin, pod vihrajočimi banderami kršč. civilizacije, med ropotajočimi bobni o kulturi 20. stoletja, tako žalostne, tako vnebovpijoče socialne razmere, tako široko in globoko zevajoči prepadi med skrajnim razkošjem in skrajnim, nagim uboštvo. Pred menoj se razgrinja od vzhoda do zahoda, od severa do juga napredna armada takozvanih kristjanov... Ali kje med njimi je tista enakost, tisto bratstvo, tista ljubezen do bližnjega, ki mora presegati ljubezen do samega sebe, kje so vsi tisti temelji, na katerih je pred 2000 leti Jezus Nazarenčan postavil stavbo svoje cerkve? Moje oko, in naj jih še tako skrbno išče po sijajnih dvorih krščanskih mogotcev, po razkošnih palačah prelato, ki pravijo, da jim je izročeno ključ do nebeskega kraljestva; ali naj jih išče po hišah bogatinov po mestih in vaseh: Nikjer, nikjer jih ne najde. Pač pa sem tam v napol razrušenih bajtah v oddaljenih selih, tudi po zatohlih beznicah v mestih našel vsaj njih sledove izražene v željah, v hrepenenju in v preklinjanju nad krivičnim socialnim redom v današnji človeški družbi.

Da pa se v svoji sodbi ne motim, vzel sem luč in pri belem dnevu leta in leta iskal soglasje med teorijo in prakso velikana, ki je objel širni svet in ki ga po prižnicah in shodih, po cerkvah in palačah in kočah in po katoliških tiskarnah celega sveta proslavljajo za krščanstvo. In kakšen je bil uspeh mojega iskanja? Kar sem našel zgoraj ob površnem pogledu, sem našel tudi na svojem potu natančnega iskanja z lučjo pri belem dnevu. Ali da govorim golo resnico, našel sem pri podrobnem iskanju le še bolj žalostne slike, slišal in videl sem le še bolj vnebovpijoče krivice. Namesto resnice sem našel le prešerno laž, namesto dejanj le ostudno farizejstvo. Ko sem si natančneje — po njih življenju in dejanjih — ogledal može, ki so mi bili proslavljeni kot vzori krščanstva in ko sem razgrnil plašč, ki ga imenujejo krščansko prepričanje in ko sem jim potegnil škapulirje in razne cunje s tolstega života: Moj Bog, kakšne brezbožne kreture so stale pred menoj v ostudni nagoti! Idioti so to, ki še o glavnih naukih krščanstva niti pojma nimajo. Ti ljudje v resnici e uganjajo velike kupčije in male kramarije ne samo s krščansko vero, temveč sploh z vsem, kar je tudi že divjakom sveto. In ko sem videl še večje število onih, o katerih je Kristus dejal, da »radi po shodnicah in po uličnih oglih stoje molijo, da se kažejo ljudem«, in sem jih bližje preiskal, sem našel, da imajo sicer na ustih Boga in vero, v srcu pa hudiča in poganstvo navadnih ljudozrcev, niti ne poganstva kulturnih narodov. Godilo se mi je pri tem iskanju krščanske resnice, ljubezni, usmiljenja, pravičnosti, bratstva, in enakosti, skratka, glavne vsebine jedra kr-

ščanstva, kakor onemu vojaškemu poveljniku, ki je pred seboj videl postave vojakov in konj. Prepričan, da ima pred seboj sovražnika, je velel streljati. Ko pa je le videl, da se vse one postave kar nič ne zmenijo za njegove kanone in puške, je velel ustaviti streljanje, sam se je napotil proti dozdnevemu sovražniku. In ko je prišel tja, ga je obšla redeča sramu in jeze; kajti pred njim so stale le figure, ki so markirale sovražnika.

Morda mislite, da je primera teh figur z našimi živimi kristjani prenapeta. Počakajte! Pokažem živo resnico. Nedelja majnika 1. 1914. je bilo. V samostanski cerkvi novomeških očetov frančiškanov so zvonovi svečanostno vabili k popoldanski pridigi tretjerednikov. Od vseh strani so romali možki in ženske potuljeni svetohlinskih obrazov, pravi tipi tercijalov, tja v cerkev, kjer jim kak pater Pavel, ki revnim deklam z Jokom in stokom, da je velik revež, izžema trdo prislužene prihranke, raz prižnice oznanjuje krščansko usmiljenje. Dež se je vsul nad mestom, po ulicah in cesti blato in luže. Ob jarku glavnega trga se plazijo po vseh štirih neka čudna prikazen. Od daleč je videti, kakor bi se bila v mestu pojavila kaka predpotopna žival, iz katere se je pozneje razvil človek. Okolo te prikazni se kmalu zbere kopica radovednih zija. Tudi mene je zanimala ta prikazen. Stopim bližje. Le poteze po razmršenem obrazu so se mi zdele človeku podobne. Skrajni del rok in nog niso imele podobe ne za človeka, ne za žival. Vse sključeno, zverženo in zavito v umazane cunje. S pomočjo teh cunj se revež plazil dobesedno rečeno po vseh štirih po cestnem blatu. Tudi kanibalu iz Ognjene zemlje bi se ta človeški nestvor moral zasमितi v srce. Gospod pred menoj stopi k revežu še bližje in ga vpraša od kje je. Se le na opetovano, glasno vprašanje je dobil odgovor: Iz Semiča. Pa so te pripeljali semkaj morda v bolnišnico, ga vpraša nadalje. Ne, odgovori oni, pripeljal sem se od Semiča do sem. Klici začudenja naokrog. Pa kako da si prišel od tega strašnega pohabljenja? — Zbolel sem pred 8. leti, trgalo me je po udih, dokler mi ni zvil oboje roki in nogi. — Kaj nimaš nikogar, da bi zate skrbel? — Kde neki? Oče je reven, brat je tako pohabljen kakor sem jaz. — Kaj pa občina, tvoj župan, kaj ti ta nič ne pomaga, da se v takem stanju plaziš po svetu? — Ooo župan, če se mu prikazem, me s palico napodil. — Tako? No, lep župan, krščanske občine Semič. — Na, tu imaš kosček kruha. Več ti ne morem dati, sem šam revež, to je mož pred menoj izgovoril bolj sam proti sebi. Med tem razgovorom sem obenem pazil kaj bodo storili tretjeredniki, to so vendar pravi kristjani. Komaj pogledali so ga in so odhajali v cerkev. Pozneje sem zvedel, da imajo ravno ti tercijali moža, ki je beraču dal morda zadnje vinarje, za — brezverca. Ko se obrnem, me vpraša tujec, ki je bil prvici v naši metropoli, če nas ni nič sram, da kot kristjani in kulturni narod še kaj takega dopuščamo. Ali nima mesto nobene sirotišnice? — Zali bog ne! Sicer pa tudi če bi jo imelo, bi ta revež ne dobil prostora v nji. Zakaj pa ne? Zato, ker je doma tam zadej za Gorjanci in bi ga morala njegova občina preskrbeti. Ko sem mu povedal, od kod je ta revež in kako z njim ravna krščanska občina, je tujec zgazajoč se vzkliznil: Gesegnate Kultur des Christentums!

In ljubi moji kristjani: Na tej prikazni pohabljenosti prvotov rok do prvotov nog in komaj podobni človeški postavi, plazeči se kot žival po blatni cesti, kot potepen pes iskajoč kruha od hiše do hiše... ta prikazen je pisano in potrjeno izpričevalo krščanskega usmiljenja.

(Dalje prihodnjic.)

Za resnico.

Roman.

Spisal Jožef Laichter.

(Dalje.)

XXVII.

Ivan je ostal nad eno uro na rešilni postaji in pomagal obvezovati ranjenega natakara, kateremu so bili odsekani trije prsti desne roke, in neko delavko, katere je bila s kamenjem ndarjena na glavo.

Potem je oblekel zimnik in odšel zopet na ulico. A ni šel domov; neko zastojno kroteno hrepenenje ga je gnalo, da bi šel pogledat med ljudstvo.

Baš ko je odhajal, so pripeljali na rešilno postajo človeka, kateremu je krogla vojaške puške obtičala v nogi. Pripovedovalo se je o velikem številu ranjenih in mrtvih, situacija se je siskala za nenavadno resno. Odšel je torej v stisnjenih mislih.

Te dni je sploh živel v nemajhnih razburjenosti. Pri duši mu ni bilo lahko. Poulični izgre di so mu pripravili izkušnjo, češ, more li i v praksi vzdržati prepričanje, od katerega je do špel v teoriji.

Padeč Badenijeve vlade ga ni dosti vznemirilo. Že dlje časa je videl, da se kaj takega ne da odvrniti. Vrh tega je pa skoro užasno izgubljal zadnje leto zanimanje za politiko. Imel je toliko nosla s svojimi zdravniškimi nauki in s

svojimi načrti o bodočem življenju, s takim zanimanjem je porabljal čas v bolnišnici, pri bolnikih, na predavanjih, tako nekako mrzlično je zagazil v tok novega življenja, vedno premišljuje o razdrobljenosti svoje notranjosti z zunanjim svetom, o tisti neenotnosti, katere se je hotel iznebiti za vsako ceno: Da je čisto z re-signacijo zrl na to, kaj se godi na Dunaju in kaj se piše doma o politiki. Prebiral je sicer v časnikih vesti, toda pravega narodnega življenja ni videl več v politiki, kakor se je sploh pojmovala, katere je časih prevzela i njega in katere, kakor si je doslej časih pravil, je odvrnila vso naprednjaško stranko od ideala, za katerim bi bila morala stremiti.

In tako je torej v nedeljo, ko so prišle v Prago prve vesti z Dunaja, ostal vobče miren. Samo malo bridkosti in trpkosti je začutil, misleč na dobromiselne upe, s katerimi se je narod dve leti obračal na Dunaj, katere je stavil v vlado Badenija in kateri so s padcem te vlade sedaj zahajali. Pa mnogo ni premišljal o dogodku, a okolnosti so ga bolj silile na to, ker ga je do neke meje zapeljevalo in prevzemalo razvnetje, ki je vladalo okrog njega. Oče, goreč mladočeh, je govoril srdito zoper Nemce in zoper Dunaj. »Koliko moramo prestajati bojev za vsak grižljaj, kateri bi moral biti po pravici naš! Koliko se za vsak grižljaj na naprepiramo in naprosimo — in nazadnje nam odrinejo kosce pravice kot grozno milost — a Bog ne daj! Na vseh straneh začnejo biti plat zvona,

Nemci so v nevarnosti, kdo bi jim bil pa potem za sužnja, če ne mi Čehi! In to je kulturne narod? Mongolci — — — Tatarji so, ki bi najraje vse vprek razbijali črepinje vsem, kdor bi hotel enkrat tudi živeti po svojih pravicah. Kri in železo, to je njih slavna kultura!»

In mnogo podobnih vzbruhov je moral slišati na vseh straneh. Sam si je pa mislil v duhu, da naposled padeč Badenijeve vlade ima v sebi globlje razloge, in da se končno skriva v njem neka kazen in opomin naroda, naj ne opušta nikdar svojih notranjih tradicij, naj ne išče uspehov tam, kjer so le dvomljivi uspehi.

Spreved nemških dijakov ga tudi ni dosti vznemirilo. Čutil se je že čisto na drugem stališču, nič podobnega ga ni moglo vznesti. Skoro z zaničevanjem, skomizgaje z rameni je sprejel to »negeneroznost«, kot si je dejal, »negeneroznost zmagalcev, ki tako očitno razkazujejo svojo radost nad ponižanji.«

Ko pa so prišle obširne vesti iz Žatca, ko se so razširila poročila o načinu, kako se je policija obnašala napram demonstraciji nemških dijakov in kako je nasilno zatirala prvi vzbruh demonstracije ljudstva, ko je bil vedno in vedno in na vseh straneh priča razburjenja, strastnih razgovorov in ko je videl množice, privlaivše so grozeč na ulice, tu se je i v njem nekaj vzbudilo, kar ga je vabilo med ljudstvo. Siloma se je prizadeval ohraniti na svojem krepkeljem stališču, ohraniti si mir. Toda nekaj ga je napadalo, nekaj je i v njem izpodkopaval naporno sestav-

ljeni temelj njegovih načel. I v njem se je začelo porajati neko sovraštvu proti Nemcem, proti predestinaciji njih nadvlade in premoči. Pa le za trenotek. Le v torek, ko je zagledal spreved dijakov, odhajajočih iz tehnike, ko se so prikazale na ulicah in po trgih nepregledne mase tisočev in tisočev, kakor da zahtevajo svoje pravice, samo v tem kratkem hipu je to pozabil. Brž ko so se izvršili prvi napadi na zasebne predmete, je prevzelo njegovo dušo čustvo stisnjenosti in nesvobode. Osupnil je in vprašal, ali je tak odgovor pravi in pravilni? In tu se je naglo vrnil nazaj k trdni točki svojega prepričanja. In čim huje in groznejše so se širile demonstracije, čim več je bilo razbitih oken in raztočenih firm po ulicah, tem hujsa stisnjenost in malodušnost je navdajala njegovo notranjost. Doma je videl srditost očeta. »Tako moramo nad Nemce — sicer nikdar ne dosežemo nobene pravice!« Na ulicah je videl inteligentne gospode in gospe, ki so z navdušenjem gledali na razbita okna, videl je i otroke, ki so tekali s kamenjem v žepu, videl je i takorekoč splošno pijanost, toda sam se je spominjal pri tem vsem z otožnostjo nekega časa svoje preteklosti, tistega časa, ko bi se bil ravno tako smehljaj, vriskal in opojal v splošni zmešanosti, ko bi bil v ti zmedenosti in v tem navdušenju videl korak do izpopolnjenja narodnih in domoljubnih idealov, korak do samostojnega češkega življenja.

A sedaj ni mogel — sedaj ne.

Politični pregled.

= Delegacije. Odsek za zunanje zadeve. V odseku za zunanje zadeve so sprejeli proračun ministrstva za zunanje zadeve. Za proračun so glasovali nemški nacionalci in krščanski socialci in glasovali so tudi za postavko »dispozicijski fond« in tako izrekli vsestransko odobravanje zgrešeni politiki grofa Berchtolda, ki so jo prej tako soglasno obsodili. Veliko gumenja, malo dežja! — Vojni odsek. V četrtek popoldne se je sešel vojni odsek. Sodrug Leuthner je v velikopoteznem govoru primerno ožigal molohov proračun, ki mora ugonobiti avstrijsko ljudstvo. Delegat Rösner je zahteval izboljšanje oficirskih plač in sicer za to, ker je javna tajnost, da po njemu privlačnost oficirskega poklica. Mastne plače pa naj zgrabijo zopet mlade ljudi. Vojni minister Krobatič je seveda takoj obljubil pomoč v tem oziru. (Baje hoče vojna uprava upostaviti 3 milijone kron za izboljšanje oficirskih prejemkov v proračun za l. 1915. Izboljšanje uveljavlja že 1. januarja 1915 in sicer bo zboljšala prejemke poročnikom in nadporočnikom po 30 K mesečno, prejemke stotnikov po 85 K na mesec itd.). V soboto je govoril v vojnem odseku tudi ministrski predsednik grof Stürgkh in seveda zagovarjal na vse pretege vojaška bremena, ki jih je bil že naložil s § 14 avstrijskemu ljudstvu. Govoril je tudi vodja finančnega ministrstva baron Engel o finančnem vprašanju militarističnih zahtev. Njegovo poročilo je silno borno. Dejal je, da za doščajo za redne potrebščine davčni dohodki, za izredne potrebščine bo pa treba pokritja potom dolga. V proračunu za l. 1914/15 niso predvideni novi davki. To je vsebina Englove modrosti. Na ponedeljkovi seji je odgovarjal vojni minister Krobatič dr. Šusteršič glede znanih dogodkov pri 17. pešpolku v Celovcu. Dejal je, da so bili vojniki uporni, ker so izostali kljub prepovedi čez uro iz vojašnice. (To je upor! Priklenejo naj vojaške kakor pse). Hvalil je stotnika Nechanskoga na vse pretege in opravičeval njegovo drakonsko postopanje, češ, da so ga vodili le najboljši nameni. Popoldne je govoril o zahtevah vojne mornarice admiral Haus.

= Nemško-češka pravna pogajanja. Dr. Sylvester je dobil od vseh nemških zastopnikov zagotovilo, da se udeležijo konference za spravo na Češkem. Češki zastopniki se niso povedali svojega mnenja. Najbrže se odločijo 13. ali 15. maja.

= Izseljeniški skandali v Galiciji. Deželno sodišče v Krakovu je končalo v novembru začetno preiskavo glede izseljeniških afer Canadian-Pacific. Preiskava je dognala mnogo gradiva, ki silno kompromitira več državnih poslancev in visokih oseb. To gradivo so izločili in ga ne bodo izrabili pri obravnavi, ki bo najbrže na Dunaju. (Kako so obzirni, kadar gre za »visoke« osebe in državne poslance, ki jih vlada tudi lahko kupi).

= Sovinistična blaznost se je polotila zopet Italijanov v kraljestvu. 1. maja je dobilo v Trstu nekaj italijanskih izizvajev primeren odgovor in zato demonstrirajo v Rimu, Benetkah in drugih italijanskih mestih proti Slovincem. Zlasti v Benetkah so strastni nacionalisti. V Vidnu in Firenzi so nastopili socialisti proti šovinističnim razgrajajem. Demonstracije so imele prvotno protislovenski značaj, zdaj so se pa izpremenile v demonstracije proti Avstriji. V Ferari so demonstrirali proti Avstriji tudi učenci vojaške šole in so metali v vilo avstrijskega prestolonaslednika kamenje in blato. — Državniki Italije in Avstrije si delajo poklone, pripovedujejo na ves glas o zvestobi in priateljstvu zaveznic, ampak ljudstva v teh državah so kakor pes in mačka drugo proti drugemu. Takšni so uspehi »visoke« politike...

= Velikanska zmaga socialne demokracije na Francoskem. Ožje volitve za francoski parlament so končane. Rezultat volitev je za socialiste naravnost sijajen. Pridobili so 27 mandatorov, tako da bo v novi zbornici 102 socialističnih poslancev.

= Pogajanja med Epiroti in mednarodno kontrolno komisijo se vrše na Krfu. Od 7. maja daje so ustavili Epiroti vse, sovražnosti. Albanska vlada in voditelji epirotskih vstajev Zographos so se zedinili v to, da se upostavi v Epiru nevtralen pas, ki bo onemogočil medsebojne spopade. Zographos zahteva v Albaniji: Popolno avtonomijo, ki naj se razteza tudi

na Korico, deželni zbor za severni Epir, na albanski zastavi naj bo tudi kak znak krščanstva. — Mehika in Zedinjene države. Položaj med Mehiko in Zedinjenimi državami postaja vedno bolj napet in najbrže ne pride do pogajanj. Ameriška vlada pošilja vedno več vojaštva v Veracruz. V Tampicu je bila krvava bitka med mehiškimi vstaji in mehiškimi državnimi četami. Zmagali so vstaji in zažgali mesto ter petrolejske vrelce, ki so v bližini. V glavnem mestu se pripravljajo tujci na odpor. 4000 Huertovih vojakov je baje uteklo k vstajam.

Iz domačih krajev.

— Kandidat S. L. S. za deželni zbor v okrajih Trebnje-Radeče-Žužemberk-Mokronog-Litija-Višnja gora je Jurij Bric, župan v Litiji. V teh okrajih je potrebna nadomestna volitev, ker je umrl dosedanj poslanec Košak.

— Dva prava ljudska zastopnika sta dr. Šusteršič in dr. Korošec. Ne enemu ne drugemu se ni zdelo vredno, da bi z najrahljšo besedo protestiral proti neznosni militarističnim bremenom. Dr. Šusteršič je govoril v vojnem odseku delegacij o klasifikaciji konj, o škodi, ki jo imajo kmetje ob priliki vojaških vaj in o dogodkih v Celovcu, za kar mu je pa itak prinesla »Zarja« potrebno gradivo. Dr. Korošec ki tako rad leta na Štajerskem po socialnih tečajih in zvaja delavstvo, tudi ni vedel povedati drugega, kakor da dobe slovenske zadruge premalo vojaških naročil. Da bi pa eden od teh dveh demokratov povedal, kako da je gospodarska moč slovenskega ljudstva že izčrpana po deželnih nakladah in državnih davkih, da bodo nove vojaške zahteve naravnost ugonobile to ljudstvo, to po teh dveh gospodov ne peče, saj imata sama mehko postlano. Vladi se ne smeta zameriti, to je vodilno načelo teh dveh socialnih in demokatičnih mož, ljudstvo pa lahko nafarbamo, saj imamo za tak posel »Slovenca«, »Domoljuba«, »Straža«. »Našo moč« itd. Dokler je ljudstvo toliko nesposobno, da si samo spleta bič, ki jih tepe, in pošilja v parlament ljudi, ki ne poznajo drugih interesov kakor svojih in svoje stranke, tako dolgo bo moralo pač potrpežljivo prenašati udarce vladajočih krogov, ki nimajo zmisla za ljudske potrebe. Dokler je še toliko delavcev, ki »rešujejo« raje vero kakor lastno življenje, tako dolgo stanejo na krmlju ljudski sleparji a la Šusteršič in Korošec.

— Konsumno društvo za Ljubljano in okolico je dne 3. maja sklicalo na sestanek delegate in namestnike ljubljanskih in okoliških prodajalov. O delu v minulem polletju je poročal ravatelj sodrug A. Kristan, o agitaciji sodrug St. Drazil. Vodil je zborovanje podpredsednik sodrug Zupan. Govorili so k dnevnemu redu sodrug Tassoti, Zemljčič, Ogris, Komac, Skorpik, Klemenčič, Vrhunc, Koman, Colnar, Buda in drugi. Oboje poročilo so vzeli delegatje z odobravanjem na znanje in sklenili še intenzivnejše delati za združeno misel na Slovenskem.

— Cepljenje koz. Od 28. maja 1914, dalje se bodo stavile vsak četrtek ob 3. popoldne brezplačno kože v veliki dvorani Mestnega doma. Starši, kojih otroci še niso cepljeni, se vabijo, da prinese otroke k cepljenju in pregledu cepljenecv, ki se vrši teden kasneje na istem kraju in ob istem času. Pri pregledu se izroči tudi izpisevalno o cepljenju, katero se zahteva pri sprejemu otrok v ljudsko šolo.

— Mestna zastavljavnica naznanja, da se vrši tamesečna dražba v mesecu marcu 1913 zastavljenih dragocenosti (zlatnine, srebrnine in draguljev) in v mesecu maju 1913 zastavljenih efektov (blaga, perila, strojev in koles itd.) v četrtek dne 14. t. m. od 8. do 12. dopoldne v uradnih prostorih, Prečna ulica 2.

— Iz Šiške. Trgovino na Celovski c. je opustila Ljudmila Bele. Prehuda konkurenca je vzrok opustitve. — Novo luč imamo po ulicah. Sveti dobro, vprašanje je, če bo zadostna skrb od strani občine, kajti dela se vse po domače. V obč. uradu se organizira N. D. O. — v obč. uradu je nastanjena po smrti g. Kralja »Šišenska hranilnica in posojilnica« — v obč. uradu se... pa bodi za danes dovolj. S tem samo opozarjamo, da mora biti obč. urad — urad, ne pa strankarsko zbirališče. Prosimo, da se to upošteva. — Ceste in pota po Šiški še vedno kriče po upravi in skrbnejši negi. Opozarjamo obč. odbor na to. — Da nimamo še obč. mesnice, se samo ob sebi razume. Sklep je ostal pač sklep...

— Sava na Gorenjskem. V nedeljo 10. maja smo se sešli delegatje in namestniki konsumnega društva za Ljubljano in okolico — za okrožja Sava, Jesenice in Koroška Bela — na konferenco, da se pogovorimo o izvršenem delu v minulem polletju in da se domenimo o bodočem delu. Konferenco je otvoril in vodil S. Anton Cugvitz, ki se je po pozdravu delegatov s toplimi besedami spominjal v minulem tednu umrlega sodruga Dermote. Pokolnji dr. Anton Dermota je bil v našem drž.-zbornem okraju dvakrat kandidat; delavstvo ga je imel rado zaradi njegove treznosti in resnosti. Jeseniško-savski sodrug so ga spremljali na njegovih agitacijskih potih — pa so se radi zatekali k njemu za svet in pravno pomoč. Slava njegovemu spominu! — Zborovalci so poslušali stoji govor s. Cugvitza. — K dnevnemu redu je poročal S. Anton Kristan, ki je razpravljal o napredku kons. društva za Ljubljano in okolico v I. polletju (okt.-marec). Zlasti lep napredek savske prodajalne je z veseljem konstatiral. Savska je napredovala za 15%, jeseniška za 12% in ona na Koroški Beli za 10% od lanskega leta. Govorili so še s. Marčič, Cugvitz, Cink, Ogris, Čnologar, Pillwachs, Pavlin, Svetina in drugi! Sklenili smo, da še pomnožimo agitacijo in poskrbimo, da bo napredek v drugem polletju še ugodnejši. Sodr. Anton Kristan je vzpodbujal na neumorno delo, kajti le delo nam prinese pozitivne uspehe.

— Otvoritev belokranjske železnice bo 25. maja. K otvoritvi pride tudi železniški minister.

— Store pri Celju. Pri nas imamo trgovca Eckerja, ki vsiljuje delavcem umazano kunj »Kleine Zeitung«. Najprej jim jo daje zastoj, potem pa seveda zahteva denar. Delavce najresneje svarimo pred tem časopisom, ki dela propagando za črno armado. Saj so v Storeh še druge trgovine, kjer ne žalijo socialističnega delavstva s takimi umazanimi listi.

— »Soča« in socialna demokracija. »Soča« od 16. aprila se zaletava kar na slepo in hujska zopet proti socialni demokraciji. Neki T. piše namreč sledeče: V ponedeljek je neki tujec poizvedoval pri slovenskih železničarjih, kje je oni razupiti »Deutscher Gesangsverein«. Privedi misli zopet v Gorici meseca julija vsenemško slavnost ter so v ta namen povabili več nemških društev, med njimi tudi pevsko društvo »aus Wien, Westbahnhof.« kakor se je izrazil tujec. Dostavil je še, da je prišel osebno po informacije na izrečno povabilo hajlovcv, a sedaj tega društva ne more najti. — Škoda, da ga niso poslali naši železničarji na Grad k zaveznikom, morda bi bil vjel v temi še kakšno informacijsko bunko. V prednaznanilo povemo: Iz tega kvasa ne bo kruha, tudi če da »italijanski magistrat ves svoj aparat Švabom na razpolago!« Laž je, da vabi pevsko društvo na vsenemško slavnost več društev, in med njimi tudi pevsko društvo »aus Wien, Westbahnhof.« Resnica pa je, da se je obrnilo pevsko društvo »Wien, Westbahnhof«, naj priredimo kakšno zabavo, ker bodo oni 36 ur gostje v Gorici, in sicer 7. junija. Kot sodrugji smo dolžni, da pokazemo gostoljubnost nasproti tujcem in sodrugom. »Soča« pa izrablja priliko in hujska zopet to ubogo slovensko, silno potrpežljivo, od kapitalistov izkoriščano, zbegano od nacionalističnih hujskačev, revno ljudstvo proti tistim, ki so vsak hip pripravljeni, da žrtvujejo svoje življenje za ljudstvo. Kdaj se vzdrami slovensko ljudstvo in otrese »delavskih« hujskačev proti delavcem. Delavci proti delavcem, kapitalisti pa se zmiraj bolj oklepajo svojih organizacij, da ložje krote delavske mase. Goriškim Slovincem, ki niso še popolnoma šovinistično podivjani, povemo torej: Dunajski sodrugji ne pridejo v Gorico, da bi Vas žalili in zasmehovali, kakor vam pravijo hujskači, ampak oni pridejo k nam v razvedrilo in da si ogledajo lepo goriško mesto in okolico. Ako pa goriški hujskači na vsak način pripravljajo dunajskim sodrugom batine, potem pa Goriško deželo lahko prestavimo v Tibet, kjer tujci ne smejo prestopiti tibetanskih mej, ako jim je življenje in zdravje drago. To bi bil potem dokaz slovenske gostoljubnosti in slovenske kulture.

— S Krasa. Uprava »Učit. tiskarne« mora biti kaj na slabem finančnem temelju. To se razvidi že iz tega, ker je začela uprava šikanirati izmuzgano in od bede obolelo učiteljsko s poštnimi plačilnimi nalogi na izostalih dolgovi. Kakšen finančen in moralen uspeh bo imelo to, nam pokaže bližnja bodočnost. Za danes pa lahko rečemo, da knjigovodstvo uprave ravno ni v najlepšem redu, ker marsikatega učitelja neopravičeno nadleguje. Vodstvo »Učit. tiskarne« kakor tudi liberalnih časopisov »Učit. Tov.« in »Dneva« je dobilo velik odpor med mlajšim učiteljskim, kajti pitati z gnili liberalizmom »Učit. Tov.« se ne da več in Ganglova taktika je že prešla preko glav tga »spuntanega« učiteljsva, ohranijo še lahko za narodne idrijske knape (če jih je kaj) in za svoje malomeščane. Kaj res, gospodje Dimnik, Jelenci, Gangli in tutti quanti, da vam je ostalo še edino to le sredstvo — poštni plačilni nalogi — za obstanek »Vaše tiskarne« »Učit. tiskarne« to je famozna zloraba vsega učiteljsva, in v njej izhajajočih revolverskih liberalnih časopisov? Tak je liberalizem pri nas! In še se dobe gotovi ljudje — tudi v »Uč. tiskarni«, ki se upajo trdit, da liberalizem ni gnij, ostuden in mrhav?

— Vsako delo je vredno plačila... Plača sedmo leto služujočega učitelja na Goriškem je sledeča: a) Dohodki na mesec 1. plača 100 kron; 2. opravila doklada 8 K 33 v; skupaj 108 K 33 v. b) Odbitki: 1. Za penzijski zalog 2 K 16 v; 2. za knjižnico 54 vin.; 3. na službenih prejemkih 20 K; 4. na kolektivni 38 vin.; skupaj 23 K 08 v. čisti dohodek 85 K 25 vin. Torej s 85 K 25 v naj učitelj preživlja sebe in svojo družino v tej neznosni draginji in skrbi za nadaljnjo svojo izoblast? Zraven tega pa lepo oblečen, da ne trpi učiteljski stan na ugledu sicer ga zna doseči takoj disciplinarna kazen na službenih prejemkih, kateri se res ne dajo niti v daleč primerjati, recimo s prejemki pohajčev — oficirjev. In temu, da je našlo učiteljsvo pravo pot, pot v delavske vrste, v socialno demokracijo — se še slovenska buržazija in rimski hlapi čudijo? Da, da tudi učiteljsvo — mlajše — je začelo samostojno misliti in spoznalo je, da je boj za vero na eni strani in za narodnost na drugi strani, le čisto naveden humbug v korist posameznim vodilnim osebam in njih ustanovam. Učitelji, delavci in kmeti spadajo skupaj in le ti trije faktorji bodo odločevali v bližnji bodočnosti; zaradi tega tudi tako velik strah pri nasproti in gnusno umazano sovraštvo do socialne demokracije.

— Solkan. Neki gospod kritik je priobčil 7. t. m. v ljubljanskem »Dnevu« članek z naslovom »Merodajnim krogom«. Gospod kritik je le iz strankarskih ozirov lopnil po našem pevskem zboru. Najbrže zato, ker je socialističen. Moral bi upoštevati in ocenjevati pevski zbor na deželi vse drugače nego gledališki zbor ali zbor Gl. Matice, kjer so samo dobro izbrane moči, kjer imajo redne vaje in nastopajo izkušeni pevci, ki poznajo teorijo. Tuintam je na deželi tudi pevski zbor, ki obstoja več let, in tak ima seveda večje uspehe. Povemo vam gospod kritik, da naš pevski zbor ne obstoji niti eno leto in ima večinoma mlade neizučene moči. Vseeno nismo peli tako slabo žalostno pred hišo, da bi dali povod za kritiko komu drugemu nego dopisuncetu »Dneva«. Takega nedostojnega žaljenja vendar nismo zaslužili, ker smo izkazali zadnjo čast pokojniku kot zavodni delavci. Nismo prišli iskati slave in časti kakor to mogoče delajo druga društva. Tja, kamor se izteka vsa gnojica, se je morala

izteči tudi ta. — Delavsko izobraževalno društvo v Solkanu.

— Narodnjakarske laži. »Edinost« od 2. in 3. maja ima polna usta o veličastni (?) manifestaciji narodnega delavstva v Nabrežini in sv. Križu na dan 1. maja. Te »veličastne manifestacije« se je pa v resnici udeležilo 87 možkih, od katerih je morda približno 20 organiziranih pri N. D. O., ostali so bili najeti križki kmetje — klerikanci in cerkveni pevci. Da pa pokaže N. D. O. pri tej »veličastni manifestaciji« tudi privlačnost, ki jo ima za žensvo, so najeli spretni aranžerji za spreved tudi Marijine device od sv. Križa. In to »zavedno, narodno delavstvo«, med katerim so bili iz Nabrežine le Gabrovce Viktor, Gruden Franc, Frančeskim Franc in Sulčič Martin, proslavlja »Edinost« tako, kakor so proslavljali svoj čas Rimljani svoje zmagoslavno vojaštvo. »Narodna« Nabrežina, ta trdnjava N. D. O., odkjer bo prišla rešitev celemu slovenskemu narodu od Slovenskih gor do Jadranskega morja, Nabrežina, kjer se bo rodil premagalec socialne demokracije, je bila seveda vsa v zastavah, ko so se tresla nabrežinska tla pod mogočnimi, odločnimi koraki onih 87 junakov in devičkih križkih junakinj... Ampak žalostna resnica je, da je razobesil trobojnico edini zaščitnik N. D. O. v Nabrežini, gospod Ivan Caharija. Sicer je hotel prisliti še druge, da razobesijo zastave, ali brezuspešno. Neka posebnost narodnjakarskega spreveda je bilo tudi spremstvo žandarjev. Pred sprevedom bajonet, za klaverno procesijo bajoneti, tako da bi vsak tujec mislil, da vidi eskorto, namenjeno v pregnanstvo. In potem shod! »Edinosti« se blede o nekem velikanskem vrtu, kjer naj bi se bil vršil ta shod. V resnici se je pa stisnila čreda backov tržaške gospode na zaprto dvorišče. Kjer so čepeli kakor mokre putke. In o čem so govorili na tem imenitnem shodu? Morda o krivicah, ki jih trpi delavstvo dan za dnem od kapitalizma in vlade, morda o ciljih borečega se proletariata, Kaj še! Saj kaj takega ne zmorejo ti gospodje. Vse bolj enostavno je, če se obrekuje socialiste in tega predmeta so tudi najbolj vajeni, torej so tudi na majskem shodu v Nabrežini udarjali na staro kitaro in pripovedovali strahotne istorije o socialni demokraciji sploh in o nabrežinski se posebej. Samo to so pozabili gospodje, da bi bili pozvali navzoče h klicu: »Živel naš Caharija, ki nam omogoča življenje!« Ta klic bi našel navdušen odmev pri zbranih »zavednih delavcih« in Caharija bi vas v bodoče še temeljiteje podpiral.

— Kinematograf »Ideal«. V torek 12., sredo 13., četrtek 14.: Psilandrov spored! 1. V žrelu Vezuva. (Senzacionalen, veleznimiv naraven posnetek.) 2. Med dvema ognjema. (Sijajna veseloigra.) 3. Žurnal Pathe. (Najnovejši, šport, moda itd.) 4. Zlato srce. (Učinkovita drama Nordisk Co. v treh dejanjih z Valdemar Psilandrom v glavni vlogi.) 5. Nikot. (Veseloigra.) — V petek, dne 15. do četrtega, dne 21. maja: Na prehodu Mister Golda gostovanje original. Edisonovega kinetofona. Govoreči film, največja senzacija tega stoletja. Predvajane pred Njega Velič. cesarjem Franc Jožefom v Ischlu.

— Zahtevajte v vseh prodajalnah in v konsumih izrecno le Kolinsko kavno primes, ki je splošno znana kot najboljši kavni pridanek. Vsak pameten človek kupuje samo dobro blago, kajti za slabo blago je vsak vinar v vo do vržen. Kolinska kavna primes je blago tako izvrstne kakovosti, da vsakega popolnoma zadovolji. Kava, kateri je pridelana Kolinska kavna primes, je najboljša.

— Za »Zarjo«. Pri odhodnici sodruga Vehovca so nabrali sodrugji 1 K 67 vinarjev.

PODGORA.

— 20. in 21. aprila so bile pri naš občinski volitve, pri katerih so »zmagali« takozvani liberalci. Naši kandidati so dobili 86 glasov. Če upoštevamo reakcionarni volilni red je to število častno. Na vsak način pa bi bili lahko prekorajili 100 glasov, če bi bili izpolnili vsi naši volilci svojo dolžnost. Precejšnje število naših volilcev se ni udeležilo volitev, češ, saj tako ne zmagamo, ker ni našega zaupnika v volilni komisiji. Taki izgovori so prazni in ne veljajo. V bodoče bo treba postopati drugače: Kdor je naš, mora izpolniti svojo dolžnost, kadar ga pozove stranka. Če ravna nasprotno, naj pa gre, kamor se mu zdi. Te volitve so bile za nas šola, v kateri smo se naučili, da se brez dobre politične organizacije ne da nič napraviti. Le kadar bomo imeli močno politično organizacijo, pridemo do pozitivnih uspehov, ampak drugače ne. Upamo, da so naši spoznali, da postaja potreba močne in zdrave politične organizacije od dne do dne večja. Zato lahko od njih zahtevamo, da se za njo bolj zavzamejo. In delavsko časopisje? Prosim vas, kaj nam pomaga, če vedno kričimo da smo socialisti, če pa ne čitamo našega lista, iz katerega

Tovarniška zaloga za Aipske dežele v Ljubljani. Pisarna: Albert Rečevnik.

varstvo in negovanje usnja, proti mokroti in dežju je samo

Erdal
krema za čevlje.

Štedljivost pri kuhanju

doseže le tista gospodinja, ki uporablja

MAGGI JEVE kocke

(protova goveja juha)

po 5 vin.

Vsaka kocka da, — če se jo polije s 1/4 litrom vrele vode, — 1 krožnik izvrstne goveje juhe, katere se tudi uporablja kot juha za vkuhanje, za polivanje omak, zelenjav i. t. d.

Pri nakupu naj se pazi na ime MAGGI in na varstveno znamko

zvezdo s križcem.

črpamo duševno hrano in iz katerega se naučimo ravno o občinski politiki za delavstvo dragocenih reči? Človek »Več socializma na deželo«, ki ga objavlja naša »Zarja« zadnje tedne, je ravno za naše podgorske razmere zelo pomemben. Kaj naj pa pomagajo še tako, resni, temeljiti članki, če — spimo? Nič! Zato se moramo vzdramiti in delati, agitirati in se žrtvovati za našo stvar za — socializem. Omenili smo, da je veliko število naših volilcev ostalo doma, to so bili podgorski volilci. Na drugi strani pa smo konstatirali vesel pojav, da so nastopili volilci v Pevni in na Brdih častno kot pravi možje. To je za nas veselo znamenje. Med tem ko pozdravljamo naše nove pristaše iz Brd, ki so začeli spoznavati, kje je njihovo mesto, pa jih tudi pozivljamo, naj se oklenejo politične organizacije in čitajo naše časopise. Tako se bo klic po združitvi delavca in kmeta kmalu uresničil.

— Pri občinskih volitvah je zmagala na vsej črti slovensko-italijanska-liberalno-klrikalna kamora. Kakor smo že poročali, so se združili naprednjaki s klerikalci, a ne morda iz strahu pred socialisti, pač pa jim je prišlo zopet enkrat na misel občinsko-gospodarsko vprašanje. Da lepše izgleda, so liberalci celo mežnarja — volili. In ker je slovenska narodnost v naši obmejni občini v veliki nevarnosti so zvesti svojim narodnjaškim načelom, vzeli v družbo Fogarja in Fonzarja. To ni seveda nič novega, ampak ravno tako je stara resnica, da hujskajo ti ljudje narod proti narodu že mnogo let. Svojem backom pripovedujejo dan na dan, da hočejo social. demokrati poitalijančiti Podgoro; socialisti so breznarodni, zato ker se družijo z italijanskimi delavci; socialisti so narodni izdajci, zato ker govorijo v furlanskem jeziku s furlanskimi delavci, ki ne znajo slovensko. Njim pa je vse dovoljeno in jim ni tega očitati niti eden narodnjaških časopisov. Kje ste »Soča« in »Edinost«, »Dan« itd., ki vedno jokate o nevarnosti, da tuji pograbi slovensko Podgoro? Kje ste vi, ki ste očitali goriškim kamorajem vse, kar vam je prišlo na um, zato ker so izvolili dva Nemca v mestni svet? Zakaj ne poveste svojim podgorskim pristašem, da so se voditelji narodne stranke v Podgori pregrešili in izdali narodno stvar. To jim enkrat povejte in ne očitajte socialistom, da »so že mnogo škodovali narodni stvari«. Ne uganjajte politiko ptičja noja; glavo vun iz peska, da vas enkrat spoznajo vaši backi, da ste — hinavci!

— Podgorskim klerikalnim novostrujarjem v album. Od predzadnjih občinskih volitev dalje, ki so bile leta 1910, so podgorski klerikalci vedno prisegali in trdili, da bodo delali na vse pretege, da izženo iz občinske hiše one, ki so tam gospodarili doslej. Dolga tri leta so

kritizirali ti ljudje občinsko gospodarstvo in pripovedovali ljudem, da tako ne sme več dalje. Kdo od nas se ne spominja bojev, ki so jih imeli z županom zaradi cekvenega organista in zaradi katekizma, kojega ni hotel župan kupovati ubožnim šolskim učencem, ne morda zaradi liberalizma, pač pa zaradi sovraštva, ki ga ta možakar goji do gotovih oseb v Podgori? Kaka izprememba v razmeroma kratkem času! Prišlo so nove občinske volitve, mislili smo, da bodo naši klerikalci izvajali to, kar so tri leta pripovedovali. Pa naše misli so bile napačne. Omenili smo že, da so v občinski svet izvoljeni tudi nekateri klerikalci, katerim nočemo ničesar posebnega očitati. Omejimo se na to, da citiramo podgorskim novostrujarjem par odstavkov iz zadnjega pastirskega lista goriškega nadškofa, ki pravi: »Polovičarji so oni, ki sicer z besedo prisegajo na katoliški program, ki pa iz osebnih obzirov za časa volitev potegnejo z nasprotniki katoliške stranke. Polovičarji so oni liberalci, ki molijo doma rožni venec, ki pa se v javnosti sramujejo spoznati Kristusa in njegove nauke.« (Drugi stavek je pripraven za naše liberalce! Op. dop.) In dalje: »Vsi ti cinačajo med Bogom in hudičem in hočejo služiti dvema nasprotnima si gospodoma.« In še dalje: »Načela vladajo svet; kakršno je mišljenje, takšno je življenje. Če so načela slaba, bodo tudi dejanje in nehanje človekovo slabo in narobe.« Torej. Kakor smo mi že par tednov pred volitvami povedali, da bodo vsi skupaj vrgli načela v — koš, tako se je tudi zgodilo. Potem ni čuda, če ni »Novi Čas« niti besede znil o občinskih volitvah. Tudi za te ljudi veljajo besede o politiki ptičja noja, ki smo jih povedali liberalcem: Glavo vun iz peska itd. Živel boj za krščanska načela!!

Socialni in strokovni pregled.

* Krojači, pozor! Krojaški mojstri razširjajo lažnivo vest, da je stavka krojaških pomočnikov v Celovcu že končana, ker hočejo tako privabiti pomočnike. Stavka še ni končana, noben krojaški pomočnik ne sme sprejeti dela v Celovcu!

Vestnik organizacij.

Delavniški mizarški sestanki se vrše: V soboto dne 16. t. m. tovarna Toeniess, Scagnetti in Senica-Bizjak v Bavarskem dvoru takoj po delu. V ponedeljek 18. t. m. mizarji Matjanove in Rojinove delavnice ob 6. popoldne v društvenem lokalu. Dne 23. t. m. shod Binderjeve delavnice, kraj in čas naznanimo pravočasno. V ponedeljek dne 25. t. m. takoj po delu shod Naglasovih in Petringvih mizarjev v

gostilni pri Krakovčanu. Dnevni red jako varen. Polna udeležba dolžnost! — Odbor.

Močan potres v južni Italiji.

V petek okolo sedmih zvečer je močan potresni sunek, trajajoč šest sekund, razdeljal več krajev v okolici ognjenika Etna na Siciliji. Štirje trgi so v razvalinah, okolo 100 oseb je mrtvih. Najbrže je pa razdejanih tudi več vasi, zlasti kraji ob južnem pobočju Etna so hudo trpeli. Zemeljski plazovi so deloma zasuli železniško progo med Mesino in Katanijo. Sreča v nesreči je bila, da ni bil potres sredi noči, ker drugače bi bilo mnogo več človeških žrtev. Iz vseh večjih krajev Italije so odšle rešilne ekspedicije v južno Italijo, kjer so se bile primerile v teku zadnjih desetletij že večkrat enake nesreče. Zadnji veliki potres je bil 28. decembra 1908., ki je porušil Mesino. Tudi pozneje so bili manjši potresi v okolici Etna. Že dva tedna je bilo prebivalstvo v strahu. 22. aprila so se pričeli vzdigovati iz žrela Etna oblaki dima in nad Katanijo se je vsul pepel.

Iz Rima poročajo, da je število mrtvih yse večje kakor so domnevali prvotno in tudi število ranjenih je zelo visoko, najbrže nad 1000. Potres je bil tako močan kakor oni, ki je razdejal pred 6 leti Mesino in Reggio. Dopisnik »Secola« poroča iz krajev nesreče: Kraji v bližini Acireale so popolnoma porušeni, niti ena hiša ni ostala. Santa Maria Versene je popolnoma razdejana. Ranjenci leže ob cestah in čakajo, da jih prepeljejo v bolnišnico. Trupla ubitih so pokrita le z rjuhami in leže tudi ob robu cest. Tudi kraj Cosentini je popolnoma razrušen. V tem kraju je 20 mrtvih in 40 ranjenih. Potresno središče je v Limeri, ki šteje 1000 prebivalcev. Od teh je približno 50 mrtvih, več kot 100 pa ranjenih.

Odgovorni urednik: Ivan Tokan.
Izdaja in zalaga založba »Zarja«.
Tiska v »Ljubljanski tiskarni« v Ljubljani.

Dva spretna kamnoseka

pomočnika

sprejme takoj v trajno delo Karol Novak, kamnoseški mojster v Št. Vidu pri Ljubljani.

Najboljši nakupni vir zgotovljenih postelj

iz dobrega češkega posteljnega perja napolnjene v gostonitvi rdeči nanking (inlet), 1 pernica 180x120 cm, z dvema zglavnicama, vsaka 80x60 cm z novim belim trpežnim perjem K 16—, napol puh K 20—, puh K 24—, pernica sama K 10—, K 12—, K 14— in K 16—; zglavnica sama K 3—, K 3 50 in K 4—, Dvojna pernica 200x140 cm K 13—, K 14 50, K 17 50 in K 21—, zglavnica 90x70 cm K 4 50, K 5 20 in K 5 50, 5 kg sivega perja K 9 40, boljsega K 12— do 16—, polbelega K 17—, 5 kg novega, dobrega, belega neprašnega postelnega perja K 24—, snežnobelega K 30—, boljsega K 36—, najfinjšega, puljenega K 45—; 5 kg nepuljenega perja od živih gosti K 26— in K 30—; beli puh debelejši K 5, boljši K 6, najfinjši prsni puh K 6 50 za 1/2 kg, sivi puh 1/2 kg K 2 50 in K 3—. Razpošilja se franco proti povzetju. Zamena proti povrnitvi poštnine dovoljena.

SIGMUND LEDERER, Janowitza Angel št. 156 bei Klattau in Böhmen.

Varčne gospodinje!

Sladni čaj Dr. pl. Trnkoczyja sladni čaj daje vsakomur kri, moč, živce, spanje, cvetoče lice, okusen zajtrk. Pri dojenčkih nadomešča materinsko mleko in umirja dojenčkov omejeje. Pri bolnih se dosežejo izvrstni uspehi. Na vsak način prihranijo gospodinje 50% pri gospodinskih izdatkih, 3/4 pri mleku in polovico pri sladkorju. Vsak dan prihajajo naročila s priznanji. Naroča se pri izdelovalcu lekarnarju Trnkoczyju v Ljubljani zraven rotovža, ki je s sladnim čajem izgojil svojih osem zdravih otrok. Po pošti 5 zavitkov po 1/4 kg 4 K franko. Po 60 vinarjev se dobi povsod tudi pri trgovcih. Glavna zaloga na Dunaju v lekarnah Trnkoczy: Schönbrunnerstrasse 109, Radetzkyplatz 4, Josefstädterstrasse 25, v Gradcu Sackstrasse 4. Trst, drogist I. Camauli St. Giov. di Guardiella 703; Gorica, Mazzoli E., trgovec; Celje Hočevar, trgovec; Celovec, Hauser, lekarnar; Maribor, König, lekarnar. — Dobi se tudi v vseh prodajalnah konzumnega društva za Ljubljano in okolico.

Zdravniški red okrajne bolniške blagajne v Gorici.

Prvi mestni okraj. Za stanovalce v ulicah:	Bolniška izprčevala se izdajajo.	Zdravnik in njegovo stanovanje.	Ura in kraj sprejema.
Aissovizza, Altieri, Alvarez, Andrea (Sv.), Angiolina, Antonio (Sv. trg), Aprica, Aquileia, Arcadi, Ariosto, Bagni, Barca, Baronio, Barzellini, Bertolini, Blaserna, Boschetto, Bosizio, Campagnuzza, Canoniza, Cappuccini, Caraveggia (dvorišče), Carita (vicolo), Casa rosso, Castalda, Castello (riva), Castello I, II, III, Cerri, Cipressi, Cipriani, Codelli, Colle, Consortiva, Contavalle, Corso F. G., Corso G. V., Czörnig, Della Barca, Dogana, Donizetti, Dreossi, Duomo in trg, Edling (prehod), Galileo Galilei, Giacinto Galina, Giuseppe Giusti, Garzarolli, Goldoni, Grabizio, Ilario (dvorišče sv.), Iscur, Leoni, Levada, Luigia, Lombroso, Lunga, Lung' Isonzo, Macello, Magazzini, Mandria, Manzano, Manzoni, Marco (sv.), Marzia, Mattioli, Monte del Maj, Montecucco, Monteverchio, Municipio, Nuova, Orti, Paolo Diacono, Pasconi, Pietro (sv.), Ponterotto, Posta vecchia, Pozzo (zagata), Rabatta Rassauer, Ristori, Rocco (trg), Rossini, Scuola agraria, Stazione meridionale, Teatro, Tominz, Torrione, Tuscolano, Trento, Tre re, Trieste, Usina, Valdirose, Vandola, Velodromo, Vogel.	V uradu blagajne, ulica Morelli št. 16.	Dr. Silvij Morpurgo, ulica Alvarez.	Od 2. do 3.30 v svoji ambulanci v ulici Alvarez in od 11.30. do 1/2.1. pop. v ambulanci blagajne ulica Morelli.
Drugi mestni okraj. Za stanovalce v ulicah:			
Alpi Giulie, Angolo, Antonio (ulica), Arcivescovado, Ascoli, Bianca, Barriera, Bosco, Brolo, Campi, Camposanto, Capellaris, Cappella, Carducci, Caserma, Castagnovizza, Caterina (sv.), Catterini (trg), Chiara (sv.), Coccevia, Castello (dietro), Cocceviutta, Colonia, Cordaiuoli, Corno, Coronini, Corta, Cristo (in trg) Croce, De Amicis (trg), Dante, Formica, Fornace, Franconia, Gelsi, Giovanni (sv.), Ginnastica (in trg), Grande (trg), Grazigna, Grado, Legna, Mauro (san), Molino, Monache, Moncorona, Monteverde, Morelli, Orzoni, Ospitale, Pacassi (largo), Palladio, Paludi, Percoto, Pergola, Peschiera, Petrarca, Piazzutta (riva), Piccolut, Poggio, Ponte Isonzo, Ponte Nuovo, Rafut, Rastello, Rota (trg), Salcano, Sassia, Scala, Scogli, Scuole, Seminario, Strazig, Stretta, Tomaseo (trg), Torrente, Torriani, Trigemina, Tronco, Tomsig, Vaccano, Velurini, Volpe, Velpa, Zorutti.		Dr. Autenor Barnaba, Piazza Grande.	Od 10.30 do 11.30 zjutraj in od 3.30 do 4.30 pop. v ambulanci blagajne ulica Morelli 16.
Prvi okraj za goriško okolico. Za stanovalce v vaseh:			
Bate, Banjšica, Cerov gor. in spod., Cepovan, Grgar, Lokavec, Ločnik, Moša, Pevma, Podgora, Ravne, Solkan, Števerjan, Sv. Lovrenc pri Moši, Smartno (Brda), Trnovo, Tribuša pri Gorici.		Dr. Ivan Villat, P. Duomo št. 3.	Od 9. do 10. zjutraj in od 3. do 4. pop. v svoji ambulanci, P. Duomo 3.
Drugi okraj za goriško okolico. Za stanovalce v vaseh:			
Gracinja (Gorica), Bilje, Bukovica, Kronberg, Dornberg, Dol, Gradiškuta, Lokvica, Miren, Opatjeselo, Ozeljan, Prvačina, Peč, Renče, Rupa, Orehovlje, Rubije, Standrež, Sv. Martin na Krasu, Sv. Peter, Sovodnje, Staragora, Sempas, Vrtojba gor. in dol., Vogersko, Volčjadraga, Vrh.		Dr. Maks Adlerstein, ul. Dreossi 19 (ženska bolnišnica.)	Od 9. do 10. zjutraj v ambulanci blagajne in od 3. do 4. pop. v svoji ambulanci, ulica Dreossi 19.
Za stanovalce sodnega okraja Kanal.	Pri zdravniku Dr. Zamponi R. v Kanalu	Dr. R. Zamponi v Kanalu.	Od 9. do 10. zjutraj in od 3. do 4. pop. v ambulanci zdravnika v Kanalu.
Za stanovalce sodnega okraja Tolmin.	Pri podružnici okr. bol. blag. v Tolminu.	Dr. Alfonz Serjun v Tolminu.	Od 9. do 10. zjutraj v ambulanci zdravnika v Tolminu; vsak torek in petek od 3. do 5. pop. v ambulanci na Bači.
Za stanovalce sodnega okraja Kobarid.	Pri dr. Hinku VečvKobaridu.	Dr. Hinko. Več Kobarid.	Od 9. do 10. zjutraj in od 3. do 4. pop. v ambulanci zdravnika v Kobaridu.
Za stanovalce sodnega okraja Bovec.	Pri dr. Josipu Horák, Bovec.	Dr. Josip Horák Bovec.	Od 9. do 10. zjutraj in od 3. do 4. pop. v ambulanci zdravnika v Bovecu.
Za stanovalce sodnega okraja Cerkno.	Pri dr. Brankotu Žižek v Idriji	Dr. Branko Žižek Idrija	V privatni ambulanci zdravnika v Idriji.

V nujnih slučajih obrniti se je naravnost na dom zdravnika in potem poskrbeti si zdravniško izprčevalo v uradih blagajne, odnosno pri podružnici v Tolminu ali pri zdravnikih posameznih okrajev v Kanalu, Kobaridu, Bovecu in v Cerknem.

B. Götzl

Krasne novosti sponladanskih in polletnih oblek, površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.

Brez konkurence!

Solidna postrežba.

Najnižje cene.

Ljubljana

Mestni trg št. 19.

Najboljši nakup vsakovrstnih modernih in trpežnih

čevljev

je v zalogi lastne tovarne

PETER KOZINA & K^o, Ljubljana na Bregu.

Cojzova hiša, poleg St. Jakobskega mostu.

(Varstvena znamka.)

Cena za gospode	K 14.—, 17.—, 20.—.
„ „ dame	K 12.—, 15.—, 18.—.
„ „ dečke ³⁶ / ₃₉	K 10.—, 12.—.
„ „ otroke	K 5.—, 6.—, 7.—, 8.—.

Garantirana kakovost po teh cenah.

Cenejšje vrste od kron 1.50 naprej.

Dober tek

je dobra stvar!
Zanemarjaj je nikar!

Dober tek

ima vsak dan, ako vživaš

Želodčni liker „FLORIAN“ je pripravil tek in prebavo marsikomu, ki je zamaš kupoval draga in neprijetna zdravila!

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Proda se lepo

posestvo

obstoječe iz hiše, hleva, hrama, kozolca in 32 oralov zemlje po zelo nizki ceni. Več se izve pri Pankraciju Knafliču v Knezdolu pri Trbovljah.

Kupujte „Zarjo“.

Zmaga na vseh črtah!

najboljše kolo monarhije, dobiva stalno novih pristašev.

— KOSMOS — KOLO

dobro, cenó ljudsko kolo, se splošno rado kupuje.

Ceniki zastoj in franko od zastopnikov na Kranjskem: Ljubljana, Ivan Jax & sin, Kostanjevica; Alojzij Gatsch, Novomesto; Franc Kenda, Kočevje; Fr. Tschinkel, Veldes; Ivan Rus.

Osterr. Waffenfabriks - Gesellschaft, Steyr.

Zmožni mlinarji

se sprejmejo v tovarni barv, Dol pri Ljubljani.

Modni klobuki

pravkar prišli od najcenejše do najfinejše vrste v obilni izbiri, potem slamniki, čepice, kravate, rokavice, srajce, nogavice, žepni robci, naramnice, palice i. t. d.

po skromnih stalnih cenah v

modni in športni trgovini

P. MAGDIČ

Ljubljana, : nasproti : glavne pošte.

„SLAVIJA“

GENERALNI ZASTOP „SLAVIJE“ VZAJEMNO ZAVAROVALNE BANKE V LJUBLJANI.

VZAJEMNO ZAVAROVALNA BANKA V PRAGI,

ki je največji slovenski zavarovalni zavod v Avstriji, se najtopleje priporoča ter vabi p. n. slovensko občinstvo, da sklepa zavarovalne pogodbe, posebno za življenje in proti požaru le pri njej. — BANKA „SLAVIJA“ ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarifi za preskrbljenost za starost, za slučaj smrti roditeljev, za otrok, so najcenejše. Ona razdeljuje ves čist dobiček svojim članom. Življenske police banke „Slavije“ so neizpodbitne in nezapadle. Gmočno podpira banka „Slavija“ narodna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrotinam namenom in stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogromni rezervni fond K 60,780,726-18 jamčijo za popolno varnost. Čistega dobička je do sedaj izplačala svojim članom življenskega oddelka nad K 3 milijonov Kapitalij in škod pa je do sedaj izplačala K 129,885 304-25. Vsa pojasnila daje ter cenike in razkazila razpošilja drage volje in poštne prosto.

Potniki
v severno in južno AMERIKO
se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

AVSTRO-AMERIKANA

Trst-Newyork, Buenos Aires-Rio de Janeiro

najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtnicama, električno razsvetljavo, brezličnim brzoparnikom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, postelje, kopalje itd.

Odhod parnikov:

v sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Trst-New-York, vsako soboto.

Trst-Južna Amerika, vsakih 14 dni.

Trst-Kanada, vsak mesec.

Vsakovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

SIMON KMETETZ, Ljubljana,

Kolodvorska ulica šte. 26.

za vsakovrstna moška oblačila izvrstne kvalitete po brezkonkurenčnih cenah
priporoča

manufakturna trgovina

J. Grobelnik, Ljubljana

Mestni trg šte. 22, nasproti lekarne.

Največja zaloga

sukna